

Joost Groeneveld

Hoe hoort het eigenlijk?

Wat een ophef toch opeens rond het proefschrift van Joost van Buuren. Nu blijkt dat accountants niet dooreen uitwisselbaar zijn. Dat delen zij met advocaten, artsen, notarissen, fiscalisten, schoonmakers, fietsenmakers, timmerlieden, hoveniers, stratenmakers, tandartsen, psychologen en alle hier niet genoemde beroepsgroepen. We lopen niet allemaal in identieke Mao-jasjes gelijk aan elkaar te wezen.

We proberen ons werk zo goed mogelijk te doen, en ten minste goed genoeg. Niet iedereen haalt steeds een voldoende. Dat is ernstig. Om dat probleem zo klein mogelijk te maken, staat een aantal wegen open. Niet onnodig hoge eisen stellen, voldoende opleiding, voldoende collegiale ondersteuning, permanente educatie, preventief toezicht, handleidingen en handreikingen, toegankelijke informatiesystemen, gebruiksvriendelijke software, standaardisatie, specialisatie. Dat maakt van een aantal onvoldoendes toch geslaagde accountants. En dat is schitterend.

Niet iedereen kan een 10 halen. Maar het kan niet de bedoeling zijn om alleen maar 6'en te kweken om daardoor gelijkheid te realiseren. Moet de kwaliteit hoger dan 6 ongebruikt blijven? Wat wel gelijk moet zijn, althans gestandaardiseerd, is bijvoorbeeld de afstand tussen de twee pinnetjes in een stekker met overeenkomstige gaatjes in het stopcontact, de tijd en de kalender. Daaraan mankeert het nog wel eens, en dat geeft een boel ergernis. Ik zou accountancy – en al die andere beroepen – daarmee niet willen vergelijken. In accountancy kennen we alle maatregelen die ik hierboven noemde. Geen accountant kan zich daaraan onttrekken. Maar dat maakt onze beroepsgroep niet homogeen en onze dienstverlening met de uitkomsten daarvan niet standaard. Daardoor heeft het voor cliënten zin om voor een bepaalde accountant te kiezen. Eigenlijk is het te gek om voor alles dezelfde accountant te nemen. Je hoort als cliënt te kiezen voor voldoende deskundigheid. Soms is het beste nauwelijks goed genoeg. Voor het standaardgeval is een standaard deskundige toereikend. Op zich is dat een denkbaar specialisme. Accountantsorganisaties kunnen zich groeperen rond zo'n specialisme. Wellicht kunnen accountants binnen zo'n groep dooreen leverbaar zijn. Daarentegen laat complexiteit zich moeilijk regelen. Daarvoor ga je naar een ander – minder gestandaardiseerd – specialisme. Bij grotere organisaties zullen

veel specialismen kunnen worden gevonden. Kleinere organisaties kunnen juist zijn gespecialiseerd op hoge deskundigheidseisen. De scheidslijn tussen goed en niet goed loopt dan ook niet langs de lijnen van de grote, respectievelijk de kleine organisaties. Je moet bij een passende accountant terecht komen. En als die verhinderd zou blijken te zijn, moet je misschien niet naar zijn vervanger gaan, maar wel naar een ander kantoor. In de discussie intrigeert mij wel het gehanteerde begrip (al of niet gemiddelde) 'controlekwaliteit'. Heeft dat betrekking op de mate van assurance? Dat laatste zou ik mooi vinden: een betrouwbaarheidsinterval bij de verklaring van de accountant. Maar ik zie dat nergens. Juist de 'conservatieve' accountant die 'balansrisico's zoveel mogelijk elimineert' zou een hoge mate van assurance kunnen bieden en dus een hoge kwaliteit. Zo zal het misschien niet zijn bedoeld. 'De belangrijkste reden om niet naar de hoogste kwaliteit te streven zou zijn dat de accountant zich commercieel kan onderscheiden door gebruik te maken van het toegestane grijze gebied van goede en minder goede verslaggevingsoplossingen voor jaarrekeningen'. Is dat een onverdiende verdachtmaking? Want welke zijn die 'minder goede verslaggevingsoplossingen'? In combinatie met 'het grijze gebied' wordt dat een betrekkelijk duistere kwestie. Maar zij zijn toegestaan! Wat is dan de betere oplossing? Wie bepaalt dat? Bij de goedkopere strenge accountant zullen de winstcijfers minder hard schommelen dan bij een accountant die meer vrijheid geeft (zie: Elsevier Fiscaal). Wil dit zeggen dat je betaalt voor volatiliteit? Het tegendeel lijkt me waar. De goedkopere accountant zal als veronderstelde risicomijder volatiliteit niet voor zijn rekening willen nemen. Goedkoop lijkt weer duurkoop. Bindenga schreef al lang geleden: 'Tenslotte zijn accountants ook ondernemers'. Dát het zo is, heeft Joost van Buuren voor zijn dissertatie onderzocht en bevestigd. Hij structureert dit in door hem veronderstelde archetypen van accountantpartners: liberaal, conservatief en kwaliteit (wat dit ook moge zijn), en rust hen uit met een persoonlijk ondernemersplan. Voor een proefschrift zal zo'n structurering wel nodig zijn. Wat er uit komt, is allemaal heel erg logisch en heel gewoon. Zo hoort het eigenlijk. An

Drs. Joost Groeneveld RA RV, directeur Wingman Business Valuators, Breda